

Romska klädstilar

Text: Rosa Demeter, med bidrag från Angela Demetri och Päivi Grönfors Bearbetning: Peter Svernbj och Sofie Sandholm

Det finns inte en gemensam klädstil som alla romer använder men alla stilarna har samma rötter. De olika grupperna som till exempel kelderash, kale och lovari har alla sin egen klädstil som har påverkats av den egna gruppens erfarenheter. Smycken har fått en speciell betydelse då romerna har tvingats att vara nomader.

Kelderash-gruppen visar romernas rötter

Kelderash klädstil är en stil som är gemensam för de flesta romska grupper. Om man tittar på gamla fotografier av romska kvinnor ser man att deras klänningar liknar Kelderash-gruppens.

Romerna har sitt ursprung i Indien, Afghanistan och östra Persien. På bilderna här kan man se likheter mellan den romska klädstilen och klädstilen för kvinnor från dessa områden i världen. De levande färgerna, designen och även smycken är mycket lika.

Rosmari Demetri Axelsson i festkläder

Rosa Demeter i festkläder

Ame rom sam -
Vi är romer

Kvinnor från norra Indien
By Steve Evans from Citizen of the World (Jaipur (North India) Uploaded by russavia) [CC-BY-2.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>)], via Wikimedia Commons

Persisk danserska
By аноним.Евгений Ардаев at ru.wikipedia [Public domain or Public domain], from Wikimedia Commons

Afghansk kvinna
By аноним.Евгений Ардаев at ru.wikipedia [Public domain or Public domain], from Wikimedia Commons

Kale-gruppen har drottninglika kjolar och blusar

Klänningens stil bland Kale-kvinnor skilde sig för cirka 80 år sedan inte från klädstilen hos andra romska kvinnor. Romer fick då inte visa sin sociala status genom att äga saker och därför blev klänningen en symbol för att uttrycka sin status. Materialet som används för att skapa klänningen är sammet som är ett mycket dyrt material. Mer material användes för att uttrycka värde. Ju mer material desto högre social status representerade den sedan för sin ägare. Kale-klänningen för kvinnor är mycket lik klädstilen bland drottningar på 1600-talet.

Nadja Manner

Ame rom sam -
Vi är romer

är producerad 2013 för Folkbildningsnätet av Skarpnäcks folkhögskola
Detta verk är licensierat under en [Creative Commons Erkännande-IckeKommersiellt-DelaLika3.0 Unported Licens](#)

Ame rom sam -
Vi är romer

Lovari-gruppens klädstil är ett sätt att överleva

Lovari-kvinnor som bor i Sverige, men har sitt ursprung i Polen, Tjeckien och i vissa fall Ungern, använder inte längre de traditionella romska klänningarna. Under andra världskriget överlevde några romer från östra Europa Förintelsen genom att dölja sin identitet.

Efter andra världskriget upplevde många romer att det var mycket lättare att kunna bedriva verksamhet i majoritetssamhället om man dolde den romska identiteten. Samtidigt praktiserade man sin romska identitet i hemmet och utom synhåll för icke-romer. När romerna blev mer och mer engagerade i det icke-romska samhället blev mer och mer av identiteten dold. Men det betyder inte att dessa Lovari har gett upp sin traditionella klädstil helt. Längden på klänningen måste alltid vara nedanför knäet, och smycken är fortfarande en del av Lovari-gruppens klädstil. Kelderash-gruppen klär sig många gånger på samma sätt till vardags.

Vardagsklädsel Kelderash
Rosmari Demetri Axelsson

Vardagsklädsel Kelderash
Rosa Demeter

Ame rom sam -
Vi är romer

är producerad 2013 för Folkbildningsnätet av Skarpnäcks folkhögskola

Detta verk är licensierat under en [Creative Commons Erkännande-IckeKommersiellt-DelaLika3.0 Unported Licens](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/)

Ame rom sam -
Vi är romer

Smyckenas betydelse

Smycken spelar en viktig roll för romerna. Romerna har tvingats leva i utanförskap i Europa i många hundra år. I områden som Rumänien var romerna slavar under mer än 500 år. Romerna hade inte rätt att äga och spara och de tvingades in i en nomadisk livsstil är de var tvungna att flytta ofta. Då blev det lättare att bära vad du ägde på din kropp och använda smycken för att byta till exempel mot mat.

Galbi
Halsband

Att smycken är så viktiga har skapat andra traditioner. En kvinna kunde till exempel ha gjort ett antal örhängen för sina döttrar och dessa örhängen skulle representera klanen som personen som bar örhängena tillhörde. Sådana örhängen kunde inte köpas och säljas utan skulle föras vidare från en generation till nästa. Då har smyckena inte penningvärde men ett värde för att visa att man hedrar att man tillhör en viss klan.

Örhänge
Nadja Manner

Ame rom sam -
Vi är romer

är producerad 2013 för Folkbildningsnätet av Skarpnäcks folkhögskola
Detta verk är licensierat under en [Creative Commons Erkännande-IckeKommersiellt-DelaLika3.0 Unported Licens](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/)

